

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

17. oktoober 2013*

Eelotsusetaotlus — Osoonikihi kaitse — Kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem
ühenduses — Kvootide eraldamise meetod — Kvootide eraldamine tasuta

Liidetud kohtuasjades C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ja C-640/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Supremo (Hispaania) 19., 20., 24. ja 28. oktoobri
2011. aasta ning 18. novembri 2011. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa
Kohtusse 14., 21. ja 25. novembril 2011 ning 2. ja 14. detsembril 2011, menetluses

Iberdrola SA,

Gas Natural SDG SA,

menetluses osalesid:

Administración del Estado jt (C-566/11),

Gas Natural SDG SA,

menetluses osalesid:

Endesa SA jt (C-567/11),

Tarragona Power SL,

menetluses osalesid:

Gas Natural SDG SA jt (C-580/11),

Gas Natural SDG SA,

Bizcaia Energía SL,

menetluses osalesid:

Administración del Estado jt (C-591/11),

Bahía de Bizcaia Electricidad SL,

menetluses osalesid:

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

Gas Natural SDG SA jt (C-620/11),

ja

E.ON Generación SL jt (C-640/11),

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, Euroopa Kohtu asepresident viienda koja kohtuniku ülesannetes K. Lenaerts, kohtunikud A. Rosas, D. Šváby (ettekandja) ja C. Vajda,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. veebruari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Iberdrola SA ja Tarragona Power SL, esindajad: *abogado* J. Folguera Crespo, *abogado* L. Moscoso del Prado González ja *abogado* E. Peinado Iríbar,
- Gas Natural SDG SA, esindajad: *procuradora* Á. Martín-Rico Sanz, keda abistasid *abogado* A. Morales Plaza ja *abogado* R. Espín Martí,
- Endesa SA, esindajad: *abogado* F. De Borja Acha Besga ja *abogado* J.J. Lavilla Rubira ning *avvocato* M. Merola,
- Bizcaia Energía SL, esindajad: *procurador* J. Briones Méndez, keda abistas *abogado* J. García Sanz,
- Bahía de Bizcaia Electricidad SL, esindaja: *procuradora* F. González Ruiz, keda abistas *abogado* J. Abril Martínez,
- E.ON Generación SL, esindaja: *procuradora* J. Gutiérrez Aceves, keda abistas *abogado* J. C. Hernanz Junquero,
- Hispaania valitsus, esindaja: S. Centeno Huerta,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Banciella, E. White ja K. Mifsud-Bonnici,

olles 21. märtsi 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, lk 32; ELT eriväljaanne 15/07, lk 631), artiklit 10.
- 2 Need eelotsusetaotlused esitati elektrienergiat tootvate ettevõtjate ja Administración del Estado vahelises vaidluses elektrienergia tootmise eest tasu vähendamise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2003/87 põhjenduse 5 kohaselt aitab direktiiv täita ühenduse ja liikmesriikide poolt kooskõlas nõukogu 25. aprilli 2002. aasta otsusega 2002/358/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse heakskiitu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokollile ja sellest tulenevate kohustuste ühist täitmist (EÜT L 130, lk 1; ELT eriväljaanne 11/42, lk 24), võetud kohustust vähendada kasvuhoonegaaside inimtekkelisi heitkoguseid tulemuslikult, rajades tõhusa Euroopa turu kasvuhoonegaaside saastekvootidele (edaspidi „saastekvoodid“) ja pidurdades võimalikult vähe majandusarengut ja tööhõivet.
- 4 Direktiivi 2003/87 põhjendus 7 on sõnastatud järgmiselt:
„Ühenduse sätted, mis käsitlevad saastekvootide eraldamist liikmesriikides, on olulised, et aidata kaasa siseturu terviklikkuse säilitamisele ja vältida konkurentsimoonutusi.”
- 5 Selle direktiivi artikkel 1 määratleb direktiivi eesmärged järgmiselt:
„Käesoleva direktiiviga luuakse ühenduses [saastekvootidega] kauplemise süsteem [...], mille eesmärk on vähendada tulemuslikult ja majanduslikult tõhusalt kasvuhoonegaaside heitkoguseid.”
- 6 Nimetatud direktiivi artikkel 10 „Kvootide eraldamise meetodika” näeb ette:
„1. jaanuaril 2005 algavaks kolmeaastaseks ajavahemikuks eraldavad liikmesriigid vähemalt 95% saastekvootidest tasuta. 1. jaanuaril 2008 algavaks viieaastaseks ajavahemikuks eraldavad liikmesriigid vähemalt 90% saastekvootidest tasuta.”
- 7 Vastavalt direktiivi artikli 12 lõikele 1 võib saastekvoote üle anda ühenduse isikute vahel ja teatavatel tingimustel ka ühenduse isikute ja kolmandate riikide isikute vahel.
- 8 Direktiivi 2003/87 artikli 12 lõige 3 näeb ette:
„Liikmesriigid tagavad, et iga kütise kaitaja tagastab hiljemalt iga aasta 30. aprilliks kõnealuse kütise kooskõlas artikliga 15 tõendatud eelnenud kalendriaasta koguheitmetele vastava hulga saastekvoote, mis seejärel kehtetuks tunnistatakse.”
- 9 Komisjoni 29. novembri 2006. aasta teatise nõukogule ja Euroopa Parlamendile kasvuhoonegaaside saastekvootide eraldamise riiklike kavade hindamise kohta EL-i saastekvootidega kauplemise süsteemi teisel perioodil; lisatud komisjoni 29. novembri 2006. aasta otsustele Iirimaa, Kreeka, Leedu, Luksemburgi, Läti, Malta, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia ja Ühendkuningriigi riiklike saastekvootide eraldamise kavade kohta kooskõlas direktiiviga 2003/87 [KOM(2006) 725 (lõplik)], on märgitud:
„Nagu märkis konkurentsivõimet, energeetikat ja keskkonnaküsimusi käsitlev kõrgetasemeline töörühm, on tõenäoliselt energiaturgude ebaküpsus põhjustanud olukorra, kus puudub vajalik konkurentsicurve, mis vähendaks saastekvootide hinna kajastumist elektri hinnas, ning seetõttu on elektrienergia tootjad saanud erakorralist kasumit. Lisaks soovitas töörühm liikmesriikidel kaaluda EL-i [...] teisel saastekvootide eraldamise perioodil eri sektorites erinevate eraldamisviiside rakendamist [...].”

- 10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (ELT L 140, lk 3), põhjendustes 15 ja 19 on märgitud:

„(15) Ühenduse majanduse täiendav jõupingutus eeldab muu hulgas, et läbivaadatud ühenduse süsteem toimib majanduslikult võimalikult tõhusalt ja põhineb ühenduses täielikult ühtlustatud saastekvootide eraldamise tingimustel. Seepärast peaks saastekvootide eraldamise peamiseks meetodiks olema enampakkumised, kuna kõnealune meetod on lihtsaim ning seda peetakse üldiselt majanduslikult kõige tõhusamaks. Samuti peaks see kaotama juhusliku kasumi võimaluse ning looma uutele osalejatele ja keskmisest kiirema majanduskasvuga riikidele olemasolevate käitistega võrdsed võimalused.

[...]

(19) Seepärast peaksid enampakkumised olema energiasektoris reegliski alates 2013. aastast, arvestades kõnealuse sektori võimalust süsinikdioksiidi suurenenud maksumus edasi suunata [...]

Hispaania õigus

- 11 Direktiiv 2003/87 võeti üle 9. märtsi 2005. aasta seadusega 1/2005, mis reguleerib kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (Ley 1/2005 por la que se establece un régimen para el comercio de derechos de emisión de gases de efecto invernadero) (*Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „*BOE*”, nr 59, 10.3.2005, lk. 8405, edaspidi „seadus 1/2005”). See seadus kohustab iga sellise tootmisüksuse käitajat, mille soojusvõimsus ületab 20 MW, tagastama enne iga aasta 30. aprilli kõnealuse käitise eelnenud kalendriaasta kasvuhoonegaasi tõendatud koguheitmetele vastava hulga saastekvoote. Tagastamiseks võivad käitajad kasutada nii kvote, mis on neile riikliku jaotuskava alusel eraldatud iga käitise kohta, kui ka saastekvootide turult ostetud kvote. Seaduse 1/2005 artikkel 16 näeb ette, et kvootide eraldamine riikliku jaotuskava alusel „on” ajavahemikuks 2005–2008 „tasuta”.
- 12 Alates 27. novembri 1997. aasta elektrisektori seaduse 54/1997 (Ley 54/1997 del sector eléctrico) (*BOE* nr 285, 28.11.1997, lk 35097) vastuvõtmisest, millega võeti üle elektrienergia siseturgu puudutavad Euroopa Liidu direktiivid, on elektrienergia tootmine Hispaanias avatud igale käitajale, kes vastab nõutavatele tehnilistele ja majanduslikele tingimustele.
- 13 Elektrienergia hulgimüügiturg on korraldatud selle seaduse sätete alusel. Kõnealuse turu üle teostab järelevalvet Compañía Operadora del Mercado de Electricidad SA, täielikult erapooletu eraettevõtja, kelle ülesanne on tagada turu läbipaistvus ja turuosaliste sõltumatus. Turg toimib vastavalt süsteemile, milles sobitatakse elektrienergia nõudlus igal programmiperioodil kokku sel perioodil laekunud pakkumistega. Elektrienergiat müüakse hinnaga, mida pakkus viimane tootja, kelle liitumine süsteemiga on vajalik elektrienergia nõudluse katmiseks. Tegemist on hetketuruga, millel saavad kõik tootjad, kelle pakkumine on vastu võetud, sama hinda ehk nn hetkehinda, mis vastab viimase vastuvõetud tootmisüksuse käitaja pakutud hinnale. See hind fikseeritakse elektrienergia pakkumise ja nõudluse kõverate lõikumispunktis.
- 14 2006. aastal kehtestas Hispaania valitsus kuningliku dekreediga tarbijatele kohaldatavad elektritariifid selliselt, et need katavad muu hulgas päev-ette-turul kindlaksmääratud elektrihinna. Kuna järjestikused kuninglikud dekreedid ei võtnud tervikuna arvesse elektritootmise kulusid, nagu need tulenesid vabaturust, tekkis kasvav hinnapuudujääk.
- 15 Consejo de Ministros (ministrite nõukogu) võttis 24. veebruaril 2006 vastu kuningliku dekreetseaduse 3/2006 (Real Decreto-Ley 3/2006, *BOE* nr 50, 28.2.2006, lk 8015, ja parandus *BOE* nr 53, 3.3.2006, lk 8659; edaspidi „kuninglik dekreetseadus 3/2006”), mis jõustus 1. märtsil 2006 ja

mille peamine eesmärk oli muuta mehhanismi, mille kohaselt toimub Hispaanias samaaegselt nii elektritootmise päev-ette-turul kui ka päevaturul samasse kontserni kuuluvate elektritootjate poolt tehtavate elektrienergia ostu- ja müügipakkumiste kokkusobitamine.

- 16 Kuningliku dekreetseaduse 3/2006 artikkel 2 pealkirjaga „2006.-2007. aasta riikliku jaotuskava kohased kasvuhoonegaaside saastekvoodid” näeb ette elektrienergia tootmise eest makstava tasu vähendamist summa võrra, mis vastab elektrienergia tootjatele 2005.-2007. aasta riikliku kvootide jaotuskava alusel vastavateks perioodideks tasuta antud saastekvootide väärtusele.
- 17 Nimetatud kuningliku dekreetseaduse põhjendused õigustavad seda tasu vähendamist asjaoluga, et elektrienergiat tootvad ettevõtjad otsustasid „võtta [saastekvootide] väärtust arvesse elektri hulгимүүгитurul toimivas hinnakujunduses”. Põhjendustes tuuakse välja ka järgmised selgitused:
- „Lisaks peab [saastekvootide] väärtuse arvestamine elektrienergia hulгимүүгитuru hinnakujunduses kajastama [seda arvessevõtmist], vähendades asjaomastele tootmisüksustele makstavat tasu samaväärses summas. Peale selle ajendab suur hinnapuudujäägi kasv 2006. aasta möödunud perioodil arvama selle puudujäägi arvutamisel maha saastekvootide väärtuse. Kõrgete hindade risk elektrienergia tootmise turul ühes selle vahetute ja pöördumatute negatiivsete tagajärgedega lõpptarbijale õigustab käesolevas sättes sisalduvate meetmete kiireloomulist vastuvõtmist ja nende meetmete erakorralisust.”
- 18 Ministro de Industria, Turismo y Comercio (tööstus-, turismi- ja kaubandusminister) võttis kuningliku dekreetseaduse 3/2006 artikli 2 lõike 3 rakendamiseks 15. novembril 2007 vastu ministri määruse ITC/3315/2007, mis reguleerib 2006. aastaks elektrienergia tootmise eest tasu vähendamist tasuta eraldatud kasvuhoonegaaside saastekvootide väärtusele vastavas summas (Orden ministerial ITC/3315/2007 sobre la regulación para el año 2006 de la minoración de la retribución de la actividad de producción de energía eléctrica en el importe equivalente al valor de los derechos de emisión de gases de efecto invernadero asignados gratuitamente, *BOE* nr 275, 16.11.2007, lk 46991; edaspidi „ministri määrus ITC/3315/2007”). Selles osas on ministri määruse preambulis täpsustatud, et „[s]umma, mille võrra tootmisrajatiste tasu vähendatakse, võrdub lisatuluga, mida saadakse tasuta eraldatud saastekvootide maksumuse arvestamisega müügipakkumiste hinna sisse”.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

- 19 Põhikohtuasjade kaebajad, Hispaanias elektrienergiat tootvad ettevõtjad, esitasid Audiencia Nacional'i halduskollegiumile kaebused ministri määruse ITC/3315/2007 kehtetuks tunnistamiseks, tuues muu hulgas põhjenduseks, et kõnealune ministri määrus on vastuolus direktiiviga 2003/87, sest see neutraliseerib saastekvootide tasuta saamise.
- 20 Audiencia Nacional jättis need kaebused rahuldamata põhjendusega, et see määrus ei neutraliseeri saastekvootide tasuta saamist.
- 21 Põhikohtuasjade kaebajad esitasid Audiencia Nacional'i otsuste peale kassatsioonkaebused eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Viimasel on kahtlused seoses mõistega „tasuta eraldamine” direktiivi 2003/87 tähenduses.
- 22 Ühelt poolt võiks eeldada, et see direktiiv ei takista liikmesriikidel välistada seda, et elektrienergiat tootvatele ettevõtjatele tasuta eraldatud kvootide maksumus suunatakse edasi elektrienergia hulгимүүгihinda.
- 23 Teiselt poolt võivad need meetmed kutsuda esile saastekvootide algse tasuta eraldamise neutraliseerimise ning kahjustada kõnealuse direktiiviga kehtestatud korra eesmärki, milleks on kasvuhoonegaaside vähendamine majanduslike stiimulite mehhanismi abil.

- 24 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse, mis on sõnastatud kohtuasjades C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ja C-640/11 ühte moodi:

„Kas direktiivi [2003/87] artiklit 10 võib tõlgendada nii, et see ei takista selliste siseriiklike seadusandlike meetmete kohaldamist nagu käesolevas kohtumenetluses käsitletavat, mille eesmärk ja tagajärg on vähendada elektrienergia tootmise eest makstavat tasu selle summa võrra, mis võrdub vastaval ajavahemikul tasuta eraldatud [saastekvootide] väärtusega?”

- 25 Euroopa Kohtu presidendi 18. jaanuari 2012. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ja C-640/11 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks ja kohtuotsuse tegemiseks.

Eelotsuse küsimus

- 26 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2003/87 artiklit 10 tuleb tõlgendada nii, et see takistab selliste siseriiklike seadusandlike meetmete kohaldamist nagu põhikohtuasjades käsitletavat, mille eesmärk ja tagajärg on vähendada elektrienergia tootmise eest makstavat tasu selle summa võrra, mille võrra on kõnealune tasu tõusnud põhjusel, et elektrienergia hulgimüügituru pakkumiste hinnas on võetud arvesse tasuta eraldatud saastekvootide väärtust kui tootmise lisakulu.
- 27 Nagu tuleneb direktiivi artikli 10 sõnastusest, mille kohaselt eraldavad liikmesriigid asjakohasel ajavahemikul vähemalt 95% saastekvootidest tasuta, takistab see säte kvootide eraldamise eest sissenõutavate maksude kehtestamist.
- 28 Seevastu ei käsitle nimetatud artikkel 10 ega selle direktiivi ükski muu säte saastekvootide kasutamist ega piira sõnaselgelt liikmesriikide õigust kehtestada meetmeid, mis võivad mõjutada saastekvootide kasutamise majanduslikke tagajärgi.
- 29 Järelikult võivad liikmesriigid põhimõtteliselt võtta vastu selliseid majanduspoliitilisi meetmeid – nagu teatavate oluliste kaupade või ressursside turul kasutatavate hindade kontroll –, mis reguleerivad viisi, mil moel suunatakse tootjatele tasuta eraldatud saastekvootide väärtus edasi tarbijatele.
- 30 Selliste meetmete vastuvõtmine ei tohiks siiski neutraliseerida saastekvootide tasuta eraldamise põhimõtet ega kahjustada direktiivi 2003/87 eesmärke.
- 31 Esimese aspekti osas tuleb rõhutada, et direktiivi 2003/87 artiklis 10 ette nähtud tasuta eraldamise mõiste ei keela mitte ainult saastekvootide eraldamisele otsese hinna kehtestamist, vaid ka nende kvootide eraldamisele tagantjärele maksu kehtestamist.
- 32 Käesoleval juhul on – nagu tuleneb kuningliku dekreetseaduse 3/2006 ja ministri määruse ITC/3315/2007 põhjendustest – põhikohtuasjades käsitletava eeskirja eesmärk vältida seda, et tarbijad peavad võtma enda kanda mõju, mis tuleneb tasuta eraldatud saastekvootide väärtuse arvessevõtmisest turul tehtavate elektrienergia müügipakkumiste hinnas.
- 33 Hispaania elektrienergia tootjad arvestasid nimelt elektri hulgimüügiturul esitatud pakkumiste hindadesse sarnaselt kõikide muude tootmisest tulenevate kuludega ka saastekvootide väärtuse, kuigi kõnealused kvoodid eraldati neile tasuta.
- 34 Nagu selgitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, on selline praktika majanduslikust seisukohast küll asjakohane, sest ettevõtjale tasuta eraldatud saastekvootide kasutamine selle ettevõtja poolt kujutab endast kaudset kulu ehk „alternatiivkulu”, mis seisneb ettevõtja loobumises sissetulekust, mida ta saaks

nende kvootide müügist saastekvootide turul. Siiski toob selle praktika kombinatsioon hindade kindlaksmääramise süsteemiga Hispaania elektrienergia tootmise turul endaga kaasa selle, et elektritootjad saavad juhuslikku kasumit.

- 35 Tuleb märkida, et Hispaania elektritootmise päev-ette-turg on hetketurg, millel saavad kõik tootjad, kelle pakkumine on vastu võetud, sama hinda ehk viimase vastuvõetud tootmisüksuse käitaja pakutud hinda. Kuna hetkehind on asjakohasel ajavahemikul kindlaks määratud gaasil töötavate kombitsükliga elektrijaamade – tehnoloogia, mille puhul eraldatakse saastekvoote tasuta – käitajate pakkumistega, siis suunatakse kvootide väärtuse arvessevõtmine nende pakkumiste hinna arvutamisel edasi kogu turu elektrihinda.
- 36 Seetõttu puudutab ministri määruuses ITC/3315/2007 ette nähtud tasu vähendamine mitte üksnes neid ettevõtjaid, kes said saastekvoote tasuta, vaid ka elektrijaamasid, mis ei vaja kvote, nagu hüdroelektrijaamad ja tuumaelektrijaamad, sest saastekvootide väärtuse arvessevõtmine kulude struktuuris suunati edasi elektri hinda, mida saavad kõik Hispaania elektrienergia hulgimüügiturul tegutsevad elektrienergia tootjad.
- 37 Peale selle, nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud materjalidest, võtavad põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid lisaks eraldatud kvoodi kogusele arvesse ka teisi faktoreid, eelkõige elektrijaama tüüpi ja heitmekoeffitsienti. Vaidlusalustes õigusnormides ette nähtud tasu vähendamine elektrienergia tootmise eest arvutatakse selliselt, et see puudutab ainult hinnalisa, mis põhineb saastekvootide alternatiivkulude arvessevõtmisel. Seda kinnitab lõpetuseks asjaolu, et maksu ei nõuta sisse, kui elektrijaamade käitajad müüvad tasuta eraldatud kvoodid maha järelturul.
- 38 Põhikohtuasjades kõne all olevate õigusnormide eesmärk ei ole seega kehtestada saastekvootide eraldamisele tagantjärele maksu, vaid vähendada sellise juhusliku kasumi mõju, mille tekitas saastekvootide tasuta eraldamine Hispaania elektriturul.
- 39 Selles suhtes tuleb märkida, et direktiivi 2003/87 artiklis 10 ette nähtud saastekvootide tasuta eraldamise eesmärk ei ole anda asjaomastele tootjatele toetusi, vaid leevendada Euroopa Liidu poolt koheselt ja ühepoolselt saastekvootide turu sisseviimisest tulenevat majanduslikku mõju, vältides konkurentsivõime kadu teatavates selle direktiiviga hõlmatud tootmissektorites.
- 40 Nagu on selgitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 9, puudub vajalik konkurentsicurve, mis vähendaks saastekvootide hinna kajastumist elektri hinnas, mistõttu on elektrienergia tootjad saanud juhuslikku kasumit. Nagu tuleneb direktiivi 2009/29 põhjendustest 15 ja 19, jaotatakse saastekvoote muu hulgas juhusliku kasumi välistamiseks alates 2013. aastast enampakkumise mehhanismi kohaselt.
- 41 Sellest järeldub, et direktiiviga 2003/87 kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamise mehhanism ei nõua, et elektrienergia tootjad võiksid suunata nende kvootide väärtust edasi elektri hinda ning saada sel moel juhuslikku kasumit.
- 42 Seega ei takista direktiivi 2003/87 artiklis 10 ette nähtud kvootide tasuta eraldamise mõiste kehtestamast selliseid õigusnorme nagu põhikohtuasjades käsitletavat, millega vähendatakse elektrienergia tootjate tasu, et kompenseerida saastekvootide tasuta eraldamisest tulenevat juhuslikku kasumit, tingimusel et – nagu selgitati käesoleva kohtuotsuse punktis 30 – ei kahjustata selle direktiivi eesmärki.
- 43 Teise aspekti osas tuleb meenutada, et direktiivi 2003/87 peamine eesmärk on märkimisväärselt vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid. See eesmärk tuleb saavutada mitme alameesmärgi täitmise ja teatavate meetmete kasutamise kaudu. Peamine neist meetmetest on liidu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteem. Muud alameesmärgid, millele süsteem peab

vastama, on muu hulgas – nagu tuleneb selle direktiivi põhjendustest 5 ja 7 – majandusarengu ja tööhõive ning siseturu terviklikkuse ja konkurentsitingimuste säilitamine (vt 29. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-505/09 P: komisjon vs. Eesti, punkt 79).

- 44 Käesoleval juhul tõusetub seetõttu eelkõige küsimus, kas põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid ei kahjusta kvootide tasuta eraldamisest tulenevat juhuslikku kasumit kompenseerides direktiiviga 2003/87 kehtestatud korra – mis põhineb keskkonnakulude arvessevõtmisel toodete hinna arvestamise juures – eesmärki vähendada heitkoguseid.
- 45 Esiteks tuleb märkida, et saastekvootide tasuta eraldamine oli üleminekumeede, mille eesmärk oli vältida ettevõtjate konkurentsivõime kaotust saastekvootidega kauplemise süsteemi kehtestamise tõttu. Seega ei puuduta see otseselt keskkonnaalast eesmärki vähendada heitkoguseid.
- 46 Teiseks ei mõjuta põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid mitte saastekvootide turgu, vaid juhuslikku kasumit, mida said kõik Hispaanias tegutsevad elektrienergia tootjad seetõttu, et kõnealuste kvootide väärtus võeti arvesse edukate pakkumiste hinnas, mis oli aluseks hindade kindlaksmääramisel elektrienergia hulgimüügiturul, arvestades selle turu hetkelist laadi.
- 47 Ettevõtjad võivad nimelt neile tasuta eraldatud saastekvoote kasutada elektrienergia tootmise tarbeks või müüa need saastekvootide turul maha, olenevalt nende turuväärtusest ja kasumist, mida ettevõtjad võivad neist sel moel saada.
- 48 Kolmandaks tuleb tõdeda, et põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid ei kahjusta direktiivi 2003/87 keskkonnaalast eesmärki, mis seisneb heitkoguste vähendamise soodustamises.
- 49 Esiteks kehtestas nimetatud direktiiv kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks saastekvootidega kauplemise süsteemi. Nagu on sätestatud direktiivi artiklis 1, on heitkoguste vähendamise soodustamise tingimused tulemuslikud ja majanduslikult tõhusad, sest tootja võib otsustada, kas ta investeerib tõhusamatesse tehnoloogiatesse, mis paiskavad õhku vähem kasvuhoonegaasi, kasutab rohkem saastekvoote või hoopis vähendab oma tootmist, valides seejuures majanduslikult kõige kasulikuma võimaluse. Võttes arvesse asjaolu, et põhikohtuasjades kõne all olevate õigusnormide kohaselt võib saastekvootide väärtuse realiseerida nende kvootide müügi abil, on selge, et need õigusnormid ei too endaga kaasa elektritootjate loobumist kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisest.
- 50 Teiseks on kasvuhoonegaaside heitkoguste kulud võetud arvesse tootjate poolt elektrienergia hulgimüügiturul tehtud pakkumiste hinna arvutamisel. Kuna kõrgemad tootmiskulud nõrgendavad nende seisundit sel turul, siis ergutatakse elektrienergia tootjaid vähendama nende tegevusega seotud heitkoguseid.
- 51 Lõpetuseks paneb seadus 1/2005 elektrienergiat tootvatele ettevõtjatele kohustuse tagastada vastavalt direktiivi 2003/87 artikli 12 lõikele 3 igal aastal kõnealuse käitise eelnenud kalendriaasta tõendatud koguheitmetele vastava hulga saastekvoote, mis seejärel kehtetuks tunnistatakse.
- 52 Mitmed tootjad selgitasid Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades siiski, et põhikohtuasjades kõne all olev elektrienergia tootmise eest makstava tasu vähendamine on korraldatud nii, et see kaotab ajendi vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid.
- 53 Euroopa Kohtu esitatud kirjalikele küsimustele antud vastustest ilmneb küll, et ministri määruses ITC/3315/2007 ette nähtud vähendamise arvutamise valem võib viia selleni, et kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine teatava elektriijaama käitaja poolt toob endaga kaasa temalt nõutava maksusumma suurenemise.

- 54 Hispaania valitsus on siiski selgitanud, et see lisakulu ei kustuta saastekvootidega kauplemises osalemisest saadud kasumit.
- 55 Selles suhtes tuleb märkida, et iga rajatise heitkoguste vähendamise ajend seisneb kasumis, mida võib saada sellest, et vähendatakse rajatise vajadust saastekvootide järele, millel on nende müügi teel realiseeritav väärtus, hoolimata asjaolust, kas need eraldati tasuta või mitte.
- 56 Peale selle ei nõua direktiivi 2003/87 eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid tulemuslikel ja majanduslikult tõhusatel tingimustel, nagu on rõhutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 41, et ettevõtjad suunaksid tasuta eraldatud saastekvootide kulu edasi tarbijahindadesse.
- 57 Lisaks, kuna kõikidele tootjatele makstakse Hispaania elektrienergia tootmise turul ühtset hinda ja lõpptarbijal ei ole teadmisi tema tarbitava ja riigi poolt kindlaksmääratud hinnaga elektri tootmiseks kasutatud tehnoloogiast, siis ei mõjuta see ulatus, milles elektrienergia tootjad võivad hindadesse edasi kanda saastekvootide kasutamisest tekkinud kulu, heitkoguste vähendamist.
- 58 Sellest järeldub, et selline maks, mis vähendab elektrienergia tootmise tasu, nagu on ette nähtud põhikohtuasjades kõne all olevates õigusnormides, võib küll nõrgendada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ajendit, kuid ei kõrvalda seda täielikult.
- 59 Võttes arvesse kõiki eespool toodud kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2003/87 artiklit 10 tuleb tõlgendada nii, et see ei takista selliste siseriiklike seadusandlike meetmete kohaldamist nagu põhikohtuasjades käsitletavat, mille eesmärk ja tagajärg on vähendada elektrienergia tootmise eest makstavat tasu selle summa võrra, mille võrra on kõnealune tasu tõusnud põhjusel, et elektrienergia hulгимүүgituru pakkumiste hinnas on võetud arvesse tasuta eraldatud saastekvootide väärtust.

Kohtukulud

- 60 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, artiklit 10 tuleb tõlgendada nii, et see ei takista selliste siseriiklike seadusandlike meetmete kohaldamist nagu põhikohtuasjades käsitletavat, mille eesmärk ja tagajärg on vähendada elektrienergia tootmise eest makstavat tasu selle summa võrra, mille võrra on kõnealune tasu tõusnud põhjusel, et elektrienergia hulгимүүgituru pakkumiste hinnas on võetud arvesse tasuta eraldatud saastekvootide väärtust.

Allkirjad